

„EMMA” Elfelejtett Magyar Műemlékekért Alapítvány
2090 Remeteszőlős, Banka u. 24.
kapcsolat@magyarmuemlek.hu
<http://magyarmuemlek.hu>
Tel.: +36 30 211 3182

Árpád-kori emlékeink Budapesten és környékén II.

Épített emlékeink ápolásáért és a műemlékek ismertségéért tenni akarók adójának 1%-át fölhasználva válogatta, fotózta és szerkesztette az „EMMA” Elfelejtett Magyar Műemlékekért Alapítvány, 2022-2023-ban. Köszönjük a támogatást, valamint az Ikonteg és a HTSART önzetlen segítségét.

Biatorbágy

A kívül négyzetes, belül kerek rotundát a XIII. sz. első harmadában, későromán stílusban emelték. A XIV. századra többszöri átépítéssel gótikus, egyhajós, torony nélküli plébániatemplommá bővítették. Dél-nyugati zárófala teljes magasságában áll. A mellette lévő temetőben különböző felekezetek 120-200 éves sírkövei.

Budajenő

A koragótikus temetőkápolna egyes források szerint a XII. században épült. Többszöri megrongálódása és följújtása után, eredeti formájában áll. Belső falában XII. századi eredetű, román stílusú dom-bormű. Körötte XVIII. századi kálvária.

Budapest - Budafok

A középkori Csut falu XIII. századi, egyhajós, félköríves záródású templomát hosszított, a nyolcszög három oldalával záródó szentéllyel és sekrestyével bővítették a XV. században. A templom és az azt körülvevő cinterem alapfalai láthatók. (Háros u. 16.)

Budapest - Margit-sziget

A XII. századi premontrei templom és kolostor romjait 1932-ben rekonstruálták a Szent Mihály kápolnába foglalva. Toronyában XV. századi harang, rajta német nyelvű, gótikus fölirat. Az épülettől délre az egykori kerengő feltárt, lefedett alapfalai láthatók.

Budapest - Budaszentlőrinc

Pálos kolostor és templom romjai. Egy 1290 előtt épült kis kápolna szentélye köré építették a kolostor templomának szentélyét, északi oldalához pedig a téglalap alakú kerengőt és a kolostort. A XIV-XV. században többször átépítették, háromhajós templomot emeltek, és megnagyobbították a kolostort. (Budakeszi út 91.)

Budapest - Margit-sziget

A XIII. század első feléből származó domonkos templom, melynek alaprajza ciszterci formát követ, és a déli oldalán álló kolostor gótikus. 1381-ben kibővítették a szentélyt, ami a nyolcszög 5 oldalával záródó formát kapott. 1500 körül felújították a kolostort, és átépítették a karzatot. A törökök alatt rommá vált.

Budapest - Pesthidegkút

A XII-XIII. század fordulójáról származó templom romját a XVIII. században építették újjá, eredeti formájában. A torony és karzat nélküli templomnak ritka, patkóalakú szentélye van. Körötte XV. századi körítőfal nyomai. A templom oromzatán egy kosáriréses, följebb egy kis, kerek ablak. A kőoltár XX. századi. (Gercsényi u.)

Budapest - Várnegyed

A Várhegy barlangrendszerében, egy mindössze 2-3 négyzetméteres területen található a XIII. századi mikve (zsidó rituális fürdő): egy természetes vízzel teli mélyedés. A mikvéhez vezető pincerendszerben megnézhető egy Mátyás-korabeli, 20 méter mély pince, valamint egy borospince maradványa is.

Budapest - Várnegyed

A földszinten látható, a pre-román-román korszakra jellemző, hasított köves falrakás és az emeleti gótikus, boltozatos teremmaradvány feltehetően a XII-XIII. századi Mindszent kápolna maradványa. (Uri u. 41.)

Budapest - Margit-sziget

Az 1270-es években épült, gótikus ferences templomból a nyugati homlokzat és a hozzá tartozó, XIV. századi torony csonkjá, valamint a karzatra átvezető gótikus ajtó nyílása áll. A toronyon keskeny, csúcsíves ablak, hármás lóhereívű mérművel. Az északi hosszfalban az újkorban átszabott üres ablaknyílások.

Csákányospuszta

Tatabánya külterületén, Szárligethez közel a 2019-20 során folytatott ásatások föltárták Csákányosegyháza falu kápolnáját. Az előkerült ívsoros párkányzati elemek, román kori faragott ablakkeretek és a régészeti leletanyag alapján a templom építési ideje a XII-XIII. századra tehető.

Bagamér falu 1280-ban fölszentelt, koragótikus Szent Anna kápolnájából a falain kívül minden elpusztult. Az egyhajós, alacsonyabb, kissé beugró szentélyű templomot a XVIII. században megújították, a XX. század végén pedig újra helyreállították.

Isaszeg

A XII. század végi körtemplomot a XV. században gótizálták és bővítették. A XVIII. században barokk stílusban lényegesen átépítették. A koragót jegyeket a torony alsó része és a déli, befalazott és egy barokk támpillérrel részben takart, bemélyített háromszögből faragott kőkeretes kapu viseli.

Ócsa

A ma református templomot a XIII. század elején építették román és koragót stílusban, öntöttfalas módszerrel. Így az egész templom egy kötömbből áll. A főszentély boltozata faragott oszlopokra fut. A szentélyben XIII. század végi falfestmények. Az északi és a déli oldalon bélétes kapuk. Többször javították a XVIII. és a XIX. században. A körítőfal XVI. századi.

Tököl

